

Здравствен дом – Скопје
 Диспанзер за медицина на трудот
 при Рудници и Железарница „Скопје“ – Скопје
 Стоматолошки факултет – Скопје
 Клиника за болести на устата

МОЖНОТО ВЛИЈАНИЕ НА ИНСУФИЦИЕНТНАТА МАСТИКАЦИЈА ВРЗ ГАСТРОДУОДЕНАЛНАТА ПАТОЗА

Тодоров Ј., М. Симоновски

Преку анкета, базирана на анамнестички податоци и преглед на оралната празнина, кај 159 испитаници е констатирано можното влијание на инсуфициентната мастикација врз гастродуоденалната патоза ($P < 0.01$). Ваквиот наод директно укажува на потребата од правовремена и адекватна (протетичка) морфофункционална реставрација, односно корекција на деналниот дисконтинуитет, како една од базичните мерки во превенирањето на гастродуоденалните морбидни состојби.

Во оралната празнина, како почетен дел на дигестивниот тракт, преку физиолошкиот акт на мастикација, започнува примарната механичко-ензимска подготовка на храната¹, што е од есенцијално значење во однос на гастричната дигестивна фаза, како и апсорпцијата на нутриентните ингридиенти и интегритетот на гастроинтестиналната мукозна мембрана.

Оптималната обработка на храната во таканаречената орална фаза е директно асоцирана со морфофункционалната состојба на мастикаторниот орган, односно со интактноста и ненарушениот континуитет на деналниот лак. Дисконтинуитетот, предизвикан од екстрахираните протетички ненадоместени заби, најдиректно резултира во инсуфициентна мастикација, чиј реперкуторен израз е алтерираниот мастикаторен ефект, следен од нецелосна иницијална подготовка на самиот болус.

Токму таквите сознанија, како и желбата да дојдеме до сопствени сознанија во однос на орогастричната етиопатогенетска релација, беа мотив, преку одредени индикативни параметри, да ја проследиме можната партиципација на инсуфициентната мастикација во верифицираната мултикаузално условена гастродуоденална патоза.

Материјал и метод на работа

Испитувањето е реализирано кај 159 испитаници, од различен пол и возраст, вработени во Рудници и железарница „Скопје“, преку спроведена анкета базирана на анамнестички податоци и преку преглед на оралната празнина.

При анкетирањето беа регистрирани општите генералии, односно името, презимето, полот и возраста, а испитаниците за кои беше карактеристична позитивна анамнеза за гастродуоденална афекција од типот gastritis chronica, gastro-duodenitis, ulcus ventriculi или bulbi duodeni, дефинитивно потврдена преку соодветна медицинска документација, ја формираа првата група; другите испитани-

ци, со негативна анамнеза за гастродуоденални заболувања, ја сочинуваа втората, всушност контролната група.

Кај сите испитувани беше спроведен орален преглед, при што со посебно внимание беше следена и нотирана едентацијата, односно бројот на екстрахираните протетички ненадоместени заби, како индикатор за степенот на инсуфициентната мастикација, детерминиран според Сувиновата модификација на критериумите за анализа и процена на мастикаторниот ефект, предложени од страна на Агапов.⁵

Добиените наоди се статистички обработени преку примена на χ^2 – тест.

Резултати

Резултатите од реализираното испитување и статистичката обработка на наодите се дадени во табелариот приказ.

ТАБЕЛА 1

ФРЕКВЕНЦИЈА НА ГАСТРОДУОДЕНАЛНИ ЗАБОЛУВАЊА ВО ЗАВИСНОСТ ОД СТЕПЕНОТ НА ОШТЕТЕНАТА МАСТИКАТОРНА ФУНКЦИЈА (СОМФ)

Г.Д.З./СОМФ заболувања	0	0-25	26-50	51-75	76-100	Вкупно
има	6	5	14	12	6	43
нема	13	31	46	24	2	116
Вкупно	19	36	60	36	8	159

$$\chi^2 = 13,83$$

$$s.s. = 4$$

$$P < 0,01$$

Од податоците дадени во табеларниот приказ јасно се забележува дека од 159 испитувани, кај 43 е констатирана гастродуоденална афекција, во состојба на различно изразен степен на нарушена мастикаторна функција, како и тоа дека е детерминирана статистички сигнификантно изразена зависност помеѓу степенот на инсуфициентната мастикација и застапеноста на гастродуоденалните заболувања ($P < 0.01$).

Дискусија

Пошироката стручна стоматолошка литература, посебно од областа на оралната патологија, во однос на гастро-оралната каузална поврзаност, пред сè, ја карактеризираат информации и сознанија што укажуваат на верифицирани, рефлекторно или дисметаболично условени, влијанија на гастроинтестиналните афекции врз оралната лигавица.

Меѓутоа, инверзната етиопатогенетска релација, односно улогата на едентацијата во етиопатогенезата на гастродуоденалната патоза, сè уште е недоволно проучена и, во врска со тоа, постојат релативно скудни информации.

Екстракцијата на еден или повеќе заби, според Лазаревска², претставува директна причина за прекин на забниот лак, односно за оклузален дизбаланс и нарушена рамнотежа на мастикаторниот орган. Дислокацијата на соседните заби и антагонистите ја менува централната оклузија и ја кочи хармоничната артикулациона рамнотежа, чија најнепосредна консеквенца, меѓу другите, е и редуцираниот мастикаторен ефект, следен од инсуфициентна иницијална „болус обработка“.

Симова,⁶ проучувајќи ја можната патогенетска релација меѓу инсуфициентната мастикација и гастроинтестиналните дисфункции, ги дели испитаниците

на две групи; во „гастричната група“, сочинета од пациенти со дефинитивно дијагностицирана гастрична патоза, наоѓа само 14% со интактна дентиција, додека во другата („протетичка“) група, со детерминирана различно изразена едентација и последичен редуциран мастикаторен ефект, авторот информира за констатирана висока (58%) афекција на гастричната лигавица.

Резултатите од нашите испитувања, на одреден начин, се во согласност со наодите на Симова,⁶ и тие одат во прилог на статистички сигнификантно изразена корелација помеѓу степенот на нарушената мастикаторна функција и застапеноста на гастродуоденалните морбидни афекции ($P < 0.01$), што на свој начин укажува на можната партиципација на алтерираната мастикација во етиопатогенетската динамика на гастродуоденалната патоза. Инсуфициентниот мастикаторен ефект, како директна секвела на екстрахираните протетички ненадоместени заби, резултура во нарушена орална механичко-ензимска болус-обработка што, помалку или повеќе, ги задржува своите физичко-хемиски карактеристики, условувајќи отежната и пролонгирана гастрична дигестивна фаза, како и можно ири-табилно влијание врз гастродуоденалната мукоза. Ваквата потенцијална етиопатогенетска партиципација, на убедлив начин, ја сугерира правовремената и адекватна морфофункционална реставрација на мастикаторниот орган, како една од базичните мерки во превенцијата на гастродуоденалната патоза.

Заклучок

Преку анкета, базирана на анамнестички податоци и орален преглед, кај 159 испитаници е констатирано можното влијание на инсуфициентниот мастикаторен ефект врз гастродуоденалната патоза, што укажува на потребата од правовремено и адекватно надоместување на екстрахираните заби, како една од базичните мерки во превенирањето на морбидните гастродуоденални состојби.

THE POTENTIAL INFLUENCE OF INSUFFICIENT MASTICATORY EFFECT IN THE ETIOPATHOGENESIS OF GASTRO-DUODENAL PATHOSIS

Summary

In case histories and oral examination of 159 persons, the potential influence of insufficient masticatory effect in the etiopathogenesis of digestive diseases is determined, suggesting the early prosthetic rehabilitation, as one of the basic goals in the prevention of gastro-doudenal pathosis.

Литература

1. Guyton A.: Medicinska fiziologija, Medicinska kniga, Beograd-Zagreb, 1973, str. 802
2. Лазаревска Б., и сор.: Проучување на застапеноста на прогресивната пародонтопатија во СРМ и нејзините етиопатогенетски механизми. Научен проект, Скопје, 1978.
3. O'Brien T. K., et all.: Chronic Gastric Erosions and Oral Aphthae. Digestive diseases 5:447, 1972
4. Petz B.: Statističke metode, Zagreb, 1964
5. Suvin M.: Osnovi stomatološke protetike. Školska knjiga, Zagreb, 1963
6. Симова Т.: Учеството на едентацијата во патогенезата на хроничните гастроинтестинални заболувања. Хабилитационен труд, Скопје, 1972.